

კარანტინი და იზოლაცია ლიტერატურაში

Quarantine and Isolation in the Literature

Eka Chkheidze

Georgia, Tbilisi

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

Plague in literature

Summary

- The Black Death as God's Punishment in Ancient Literature

The Black Death appears in literature as far back as ancient Greece. It is the driving force behind the story and the cause of the main conflict in the two fundamental texts in Homer's Iliad and Sophocles in Oedipus the King.

- Time in the Renaissance or how a person behaves in an emergency

Perspective changes significantly during the Renaissance. In one of the most important works of the Renaissance, the Black Death in Giovanni Boccaccio's Decameron is as horrific as it was in ancient Greece.

Key words: The Black Death, Pandemic, Literature.

ეკა ჩხეიძე

საქართველო, თბილისი

შოთა რუსთაველის სახელობის

ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

ჟამიანობა ლიტერატურაში

SARS-CoV-2-ის გამოჩენის დღიდანვე იგი მრავალჯერ იქნა შედარებული შავ ჭირთან, კაცობრიობისთვის ცნობილ ყველაზე მომაკვდინებელ ეპიდემიასთან, რომელმაც ისტორიის სხვადასხვა პერიოდში სხვადასხვა კონტინენტზე უამრავი ადამიანის სიცოცხ-

ლე შეიწირა. რა თქმა უნდა, ეს შედარება მხოლოდ მეტაფორულია და ის უფრო ისტორიული მაგალითების მეშვეობით კორონა ვირუსისგან გამოწვეული საგანგებო მდგომარეობის ახსნისათვისაა საჭირო, ვიდრე თავად ვირუსის კონკრეტული მახასიათებლების შეფასებისათვის. იმისათვის, რომ გავიგოთ თუ რა როლი შეუძლია ითამაშოს კორონა ვირუსმა თანამედროვე ლიტერატურაში, საჭიროდ მიგვაჩნია მეტაფორულ ანალოგიაზე დაყრდნობით ყურადღება დავუთმოთ ისტორიულ გამოცდილებას და თვალი გადავაგვლოთ მსოფლიო ლიტერატურის იმ მნიშვნელოვან ძეგლებს, რომლებშიც ეპიდემია ცენტრალურ ადგილს იკავებს.

შავი ჭირი, როგორც ღვთის სასჯელი ანტიკურ ლიტერატურაში

შავი ჭირი ლიტერატურაში ჯერ კიდევ ანტიკურ საბერძნეთში ჩნდება. ის სიუჟეტის მამოძრავებელი მუხტი და მთავარი კონფლიქტის გამომწვევი მიზეზია ორ ფუნდამენტურ ტექსტში ჰომეროსის „ილიადასა“ და სოფოკლეს „ოიდიპოს მეფეში“. ანტიკური ცნობიერებისთვის დამახასიათებლად შავი ჭირი ორივე ნაწარმოებში ღმერთ აპოლონის მიერ ადამიანთათვის თავს დატეხილი სასჯელია. „ილიადას“ შემთხვევაში აპოლონი ბერძენთა მხედართმთავარსა და მიკენის მეფეს აგამემნონს ქურუმ ქრისეისის შეურაცხყოფისათვის სჯის და მის ლაშქარს უკურნებელ სენს უგზავნის. ხოლო „ოიდიპოს მეფეში“ სრულიად თებე, მთელი ქალაქ-სახელმწიფო ეწირება მეფე ლაიოსის მკვლელის დაუსჯელობას. ჰომეროსი „ილიადაში“ ეპიდემიის განვითარებას რამდენიმე ნაბიჯად აღწერს: „ჯერ ჯორები და მკვირცხლი ძაღლები გაწყვიტა, ბოლოს კი ბასრი ისარი ხალხსაც მიაწვდინა: მთელი დღეები მრავალ კოცონზე იწვოდა გვამები“ (ჰომეროსი 2015: 16). სოფოკლესთან კი პირდაპირ საშინლად მძვინვარე ჭირს ვხვდებით, რომელსაც ცხოველები, მცენარეები და ადამიანები თანადროულად ეწირებიან: „თესლშივე ლპება მოსავალი ბალახიც ხმება / წყდებიან ჯოგნი, უდღეო შვილთ შობენ დედანი“ (სოფოკლე 2017: 16). ორივე ნაწარმოებში ჭირი განადგურებით ემუქრე-

ბა ყოველივე ცოცხალს და ორივე შემთხვევაში ჭირისგან თავის დასახსნელად გმირებს აპოლონის წყენის მიზეზის გამოცნობა და განრისხებული ღმერთის დამშვიდება უწევთ. სწორედ ამისთვის ტექსტებში შემოდის გულთმიასანი პერსონაჟები კალქასი და ტირეზიასი, გრძელნი და წინასწარმეტყველნი, რომელთაც ღმერთის ჩანაფიქრის გამოცნობა ძალუძთ. „ილიადაში“ აპოლონის რისხვას მხოლოდ ქურუმ ქრისეისისთვის მონად წაგვრილი ქალიშვილის დაბრუნება თუ დააცხრობს, რაც შემდეგ ნაწარმოების ერთ-ერთ მთავარ კონფლიქტს - აქილევსსა და აგამემნონს შორის განხეთქილებას და ბერძენთა ჯარის გახლეჩას გამოიწვევს. სწორედ ეს განხეთქილება და აქილევსისა და მისი მეომრების დანარჩენი არმიისგან განდგომა ხდება ყოველი შემდეგი სიუჟეტური სვლის საფუძველი. მიუხედავად იმისა, რომ ვერც მითიური აქილევსი და ვერც მითიური აგამემნონი საკუთარ ტრაგიკულ ბედისწერას ვერ გადაურჩება, საკუთრივ „ილიადა“ ჩვენ მათ აღსასრულს აღარ გვაჩვენებს და შავი ჭირიც ე. წ. ექსპოზიციას არ სცდება, მას მხოლოდ სიუჟეტისთვის მთავარი ბიძგის მიცემა ეკისრება.

„ილიადასგან“ განსხვავებით „ოიდიპოს მეფეში“ შავი ჭირი მხოლოდ ნაწარმოების დასასრულს ცხრება მაშინ, როდესაც ოიდიპოსი მეფე ლაიოსის ნამდვილ მკვლელს, ანუ საკუთარ თავს გამოამჟღავნებს და მას სათანადოდ დასჯის კიდეც: თავს დაიბრმავებს და თებედან გადაიხვეწება. „მე კი ქვეყანა ბიწისაგან რომ განიწმინდოს / სჯობს გადამკარგოთ კითერონის უდაბურ მთასა“ (სოფოკლე 2017:64)

მართალია შავი ჭირი „ილიადასა“ და „ოიდიპოს მეფეში“ სხვადასხვა სიუჟეტურ თუ სტრუქტურულ დანიშნულებას ასრულებს, მაგრამ თავად დამოკიდებულება ეპიდემიის ფენომენის მიმართ სრულიად იდენტურია. შავი ჭირი ანტიკურ საბერძნეთში კონკრეტული ღვთის სასჯელია და ადამიანებმაც კონკრეტული დანაშაულები უნდა ზღონ. საგულისხმოა, რომ აპოლონისთვის სულ ერთია გმირები მის მიმართ განზრახ სცოდავენ (როგორც აგამემნონი, რომელმაც ზუსტად იცის ვის ქურუმსაც შეურაცხყოფს)

* კლასიკურ ლიტერატურაში სიუჟეტის საწყისი ნაწილი. ექსპოზიციის ხდება მოქმედი პირების განლაგება და ხდება სასიუჟეტო კონფლიქტის შემქმნელი მოვლენების აღწერა.

თუ ეს უცოდინრობით მოსდით (ოიდიპოსს წარმოდგენა არ აქვს, იმის შესახებ, რომ მეფე ლაიოსი თვითონვე მოკლა). ასე რომ ანტიკური ცნობიერებისთვის შავი ჭირი ერთგვარი კორექტივაცაა, ის სახელმწიფოს შიგნითაც და ომში მყოფ ლაშქარშიც განსაკუთრებულ, საგანგებო მდგომარეობას წარმოშობს და მანამდე არსებულ წესრიგს თავდაყირა აყენებს. ეს კი იმისთვის ხდება, რომ ადამიანებმა თავიანთი ცოდვებით დამძიმებული რეალობა შეიგრძნონ, მიხვდნენ, რომ ჭირის გამოჩენამდე არსებული ჰარმონია სრული ილუზია ყოფილა. ამის შემდეგ იძულებულნი გახდნენ მიაგნონ სიმართლეს თავიანთი თავისა და ყოფის შესახებ, რაც დანაშაულის გამომჟღავნებასა და დამნაშავის დასჯასაც მოითხოვს. მხოლოდ ამგვარი რეალობის გამოსწორებით, ილუზიის დამსხვრევით შესაძლებელია განრისხებული ღმერთის დამშვიდება და ეპიდემიის დასრულება. სწორედ ეს ჩანს სოფოკლესთან ქოროს სიტყვებში, როდესაც ის ოიდიპოსს სამუდამოდ ემშვიდობება: „მაგრამ დრომ ყოვლის მამხილებელმა / ეხლა საქვეყნოდ ახადა ფარდა, / შენი სიბრძავით ქნილ შეცოდებას... / ჰოი ბედკრულო, ძევ ლაიოსის!“ (სოფოკლე 2017: 58).

ჟამიანობა რენესანსის ეპოქაში ანუ როგორ იქცევა ადამიანი საგანგებო მდგომარეობისას

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ანტიკურ ლიტერატურასა და კულტურაში მომაკვდინებელი ეპიდემიის გარშემო მთავარი კითხვები შემდეგნაირად ისმევა: ვისი მოვლენილია ჭირი, ანუ რომელი ღმერთია გამწყრალი და რითი შეიძლება დანაშაულის გამოსყიდვა, ანუ ჭირის დასრულება. ევროპული კულტურის ისტორიის რიგით მეორე ყველაზე მნიშვნელოვანი ეპოქის, რენესანსის დროს პერსპექტივა საგრძნობლად იცვლება. აღორძინების პერიოდის ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან ნაწარმოებში, ჯოვანი ბოკაჩოს „დეკამერონში“ შავი ჭირი ისეთივე საზარელ, ისეთივე განსაკუთრებულ მდგომარეობას იწვევს, როგორც მანამდე-ანტიკურ საბერძნეთში. თუმცა სოფოკლესა და ჰომეროსისგან განს-

ხვავებით ბოკაჩოს შავი ჭირის გაჩენის მიზეზი თითქმის სრულიად არ აინტერესებს და ეპიდემიის წარმომავლობას მხოლოდ ორიოდ წინადადებით ეხება: „იტალიის ქალაქთა შორის ყველაზე ულამაზესს, თავს დაატყდა მომსვრელი ჭირი, ზეციურ მნათობთა გავლენით თუ ჩვენთა ცოდვათათვის ღვთის სამართლიანი რისხვის მიერ ჩვენდა დასასჯელად მოვლენილი“. ბოკაჩოსთვის პირველყოვლისა საინტერესოა თუ რა მდგომარეობაში აღმოჩნდება საზოგადოება შავი ჭირის დროს და როგორ იქცევიან კონკრეტული ადამიანები. აქ პრინციპში ვხედავთ რენესანსის კულტურის ქვაკუთხედსაც. აღორძინების ხელოვნება პირველ რიგში ადამიანითაა დაინტერესებული და ბევრად ნაკლებად ღმერთისა თუ ღმერთების მიერ განსაზღვრული ბედისწერის თამაშებით, როგორც ეს ანტიკური საბერძნეთის შემთხვევაში ხდებოდა. კულტურის კვლევის ცენტრში თავად ადამიანი და საზოგადოება აღმოჩნდება. ამიტომაც „დეკამერონის“ შესავალში ბოკაჩო ვრცლად მოგვითხრობს ფლორენციაში შავი ჭირის მიერ გამოწვეულ ფაქტობრივ ანარქიაზე: „ასეთი საშინელი უბედურების დროს თითქმის დაეცა ყოველგვარი პატივისცემა და კრძალვა როგორც ღვთიური, ისე კაცობრიული კანონებისა, რადგან ამ კანონების მცველნი და აღმასრულებელნი, სხვათა მსგავსად, ან დახოცილიყვნენ, ან ავად გამხდარიყვნენ, ანდა უხელქვეითოდ დარჩენილიყვნენ, ასე რომ, აღარ შეეძლოთ რაიმე თანამდებობა აღესრულებინათ; ამიტომ ყველას შეეძლო ის ექნა, რაც მოეგუნებებოდა“ (ბოკაჩო 2016: 2). მწერალი ჯერ ხატოვნად აღწერს ფლორენციას თავს დამტყდარ აპოკალიფსს, შემდეგ კი ქალაქს გარიდებულ ახალგაზრდათა პროტაგონისტთა ჯგუფს მიუბრუნდება, რათა გვაჩვენოს თუ როგორ ცდილობენ ადამიანები მომაკვდინებელი ჭირისაგან თავის დახსნას.

თუ ანტიკური ავტორები ერთობ მეტაფიზიკურ ველში მოძრაობენ, ნამდვილ და ილუზორულ რეალობებს შორის ზღვარს ეძებენ და გმირებისა და ღმერთების კოსმიურ შეჯახებებს აღგვიწერენ – რენესანსის შემოქმედნი თავად ადამიანის (თანაც უბრალო ადამიანის და არა გმირთაგმირის) შინაგანი წყობის და სულიერი სიღრმის მოხელთებას ცდილობენ. ბოკაჩოსთან შავ ჭირს განრიდებული ახალგაზრდები ქალაქარეთ მდიდრულ ვილაში

განცალკევდებიან და დროს ერთმანეთისთვის სხვადასხვა ამბის მოყოლაში ატარებენ. ოღონდაც ამ შემთხვევაში ამბების გაზიარება დროის მოკვლაზე მეტად თავის გადარჩენის გზაა. სიყვარულითა და ეროტიკით, ჭკუამახვილობით და გესლიანი სატირით სავსე ისტორიების ერთმანეთისთვის მოყოლით „დეკამერონის“ პერსონაჟები იმასაც ახერხებენ, რომ ქალაქისგან იზოლირებულნი ჭკუაზე არ შეიშალონ და საკუთარი თავი გონიერ, მოაზროვნე ინდივიდებად შეინარჩუნონ. როგორც ცნობილმა თანამედროვე გერმანელმა მწერალმა და რეჟისორმა ალექსანდრე ქლუგემ აღნიშნა, დეკამერონი ადამიანური ურთიერთობების მთავარ ფუნდამენტს ეხება: ამბების, ისტორიების მოყოლა, როგორც გადარჩენის გზა. ქლუგეს მიხედვით, შეიძლება სწორედ ერთმანეთისთვის ამბების გაზიარების შესაძლებლობამ გადაარჩინა კაცობრიობა დღემდე, შეუნარჩუნა ადამიანს ადამიანის სახე და მისცა უამრავი ბუნებრივი თუ ადამიანური კატასტროფის გადალახვის ძალა. ანტიკური ავტორების მსგავსად ბოკაჩოც საკმაოდ ნათლად მიგვანიშნებს იმაზე, რომ შავი ჭირი ფლორენციაშიც მითიური ტროას თუ თებეს მსგავსად საგანგებო მდგომარეობას წარმოშობს, რომელიც ადამიანური თუ საზოგადოების ცხოვრების მანამდე დამალულ შრეებს აშიშვლებს. საზოგადოებრივი წყობა იშლება, ქალაქში ანარქია ისადგურებს, ხოლო ქალაქსგარიდებული პერსონაჟები თავის გადასარჩენად, ადამიანური სახის შესანარჩუნებლად ერთმანეთს სიცოცხლით და ემოციებით სავსე ისტორიებს მოუთხოვნიან.

ჟამიანობა მეოცე საუკუნის ლიტერატურაში ანუ წინააღმდეგობის ისტორია

ეპიდემიის თემისთვის მიძღვნილ ლიტერატურის ახალ და უახლეს ტექსტებს შორის თავისი სიმძაფრით, ექსპრესიითა და მხატვრული ოსტატობით სხვათაგან ძლიერ გამოირჩევა ალჟირული წარმოშობის ფრანგი ნობელიანტი მწერლის ალბერ კამიუს რომანი „შავი ჭირი“. ავტორი ამ ნაწარმოებში მაღალი მხატვრული ოსტატობით ალგვიწერს ალჟირის პერიფერიულ ქალაქ

ორანში აფეთქებული შავი ჭირის ეპიდემიას. აღსანიშნავია, რომ რენესანსელი ბოკაჩოს მსგავსად ეგზისტენციალური ფილოსოფიის მიმდევარი კამიუც ყველაზე დიდ ყურადღებას კონკრეტული ადამიანების ყოფაქცევას უთმობს, თუმცა იგი მათ სრულიად სხვა პერსპექტივით, სხვაგვარ სიტუაციაში აკვირდება და ცდილობს იმ ადამიანთა ტიპაჟთა გამოკვლევას, რომელნიც ირაციონალური, პრაქტიკულად უძლეველი შავი ჭირის წინაშე ფარხმალს არ ყრიან და მას არათუ გაურბიან ან განერიდებიან, არამედ მის წინააღმდეგ ბრძოლასაც კი ახერხებენ. თუ მხედველობაში მივიღებთ ლიტერატურათმცოდნეობაში გაბატონებულ მოსაზრებას იმის თაობაზე, რომ შავი ჭირი კამიუსთან ევროპაში მეოცე საუკუნეში მოძლიერებული ფაშიზმის მეტაფორაა, კიდევ უფრო საინტერესო ხდება იმ ტიპაჟთა თუ არქექტიპულ პერსონაჟთა გაცნობა, რომლებიც ამ ბოროტებას წინ აღუდგებიან (აღსანიშნავია, რომ თავად რომანში ეს ინტერპრეტაცია – შავი ჭირი, როგორც ფაშიზმის მეტაფორა – არსად პირდაპირ არ იკითხება, რაც თავად ნაწარმოებს ისტორიული ფაშიზმის პრობლემატიკისგან დამოუკიდებლადაც, ჩვენი დროისთვისაც ღირებულ ტექსტად აქცევს). კამიუს მრავალფეროვან პერსონაჟთა შორის ყველაზე მკვეთრად სამი ტიპაჟი გამოირჩევა: ეს არის რა თქმა უნდა ექიმი რიე (რომელიც როგორც დასასრულს აღმოჩნდება თავად რომანის მთხრობელიცაა), თავისი საქმის ნამდვილი პროფესიონალი, რომელსაც შავ ჭირთან გამკლავება საკუთარი პროფესიის ეთიკისა და ღირსების საქმედ მიაჩნია, მიუხედავად იმისა, რომ ეპიდემიის დასაძლვეი არანაირი პრაქტიკული იარაღი არ არსებობს. ამას გარდა კამიუ გამორჩეული ინტენსიობით გვიხატავს ტარუს პერსონაჟს, პოლიტიკურ აქტივისტს და ავანტიურისტს, რომელიც რიეს მხარდამხარ ებრძვის ავადმყოფობას და კიდევ ერთ უცნაურ ტიპაჟს, უნაკლო ნაწარმოების შექმნის იდეით შეპყრობილ გრანს, რომელიც თავის შემოქმედებით ძიებას უზადლო წინადადების საპოვნელად გამძვინვარებული ჭირის დროსაც ვერ ეშვება. ეგზისტენციალისტთათვის დამახასიათებლად კამიუ მოქმედებაში, ბრძოლაში მყოფ ინდივიდებს გვიხატავს და ამავე დროს წინააღმდეგობაში მყოფთა არქექტიპებსაც იკვლევს. აუცილებლად აღსანიშნავია, რომ კამიუსთვის თავად წინააღმდეგობის პროცესია

გადამწყვეტი და არა შედეგი, არა საბოლოო გარმარჯვება არამედ არ დანებება, ბრძოლის გაგრძელება მაშინაც კი, როცა თითქოს ყოველგვარ ბრძოლას აზრი აქვს დაკარგული. „მაგრამ მან ისიც იცოდა, რომ ეს ქრონიკა არ გამოდგებოდა საბოლოო გამარჯვების მაუწყებლად. ის მხოლოდ მატთანე გახლდათ იმისა, რაც უნდა მოემოქმედებინათ ადამიანებს და კვლავაც უნდა მოიმოქმედონ, რათა შიშსა და მის მსახვრალ იარაღს წინ აღუდგნენ, როცა პირადი სატანჯველიც აწუხებთ, არც წმინდანებად ქცევა ძალუბთ, და მაინც ეურჩებიან თავს დამტყდარ უბედურებას, მაინც ცდილობენ მკურნალებად იქცნენ“ (კამიუ 2013: 239). კამიუ „მკურნალთა“ გარკვეულ კლასიფიკაციას გვთავაზობს. რომანის მიხედვით მხოლოდ სამ არქექტიპულ პერსონაჟს შეუძლია წინ აღუდგეს შავ ჭირს ან უფრო აბსტრაქტულად რომ ვიფიქროთ საერთოდ ბოროტებას: ნამდვილ პროფესიონალს, რომელიც საკუთარი საქმიანთაა შეიარაღებული, თავზეხელადებულ ავანტიურისტს, რომელიც ბედის გამოსაცდელად უკან არაფერზე იხევეს და საკუთარი შემოქმედებით სიგიჟემდე შეპყრობილ ხელოვანს. მხოლოდ წინააღდეგობაში მყოფნი შეძლებენ სულიერ და ზოგ შემთხვევაში ფიზიკურ გადარჩენას, ხოლო სხვათა ხვედრი კი სიკვდილი ან კამიუსთვის კიდევ უფრო უარესი რამ – კონფორმიზმი და შემგუებლობაა.

პერსპექტივები მომავალი ლიტერატურისთვის

შედარებით სწრაფი და მოქნილი აღმოჩნდა თანამედროვე ფილოსოფია, რომელიც ხშირად საგაზეთო წერილების ან ინტერნეტში ვიდეო მიმართვების სახითაც ვრცელდება და ჩვენი დროის სახელგანდთქმულ ფილოსოფოსთა უმრავლესობამ უკვე გამოთქვა გარკვეული აზრი პანდემიის შესახებ. მათ შორის ყველაზე სწრაფი კი სლოვენელი მარქსისტი მოაზროვნე სლავოი ჟიჟეკი აღმოჩნდა, რომელმაც კორონა ვირუსის შესახებ მოკლე საგაზეთო ესეებისგან შემდგარი წიგნის გამოცემაც კი მოასწრო. წიგნში სახელად „პანდემია! COVID-19 მსოფლიო შეძრა“ ჟიჟეკი თითქოს ანტიკური ტირესიასის როლს მოირგებს და

გლობალიზებულ მსოფლიოში გაბატონებულ ნეო-ლიბერალურ პოლიტიკურ სისტემას და მის მთავარ შემოქმედსა და მცველებს დასავლეთის დემოკრატიულ სახელმწიფოებს იმ დანაშაულში ამხელს, რომელმაც მსოფლიო პანდემიურ მდგომარეობაში ჩააგდო. ჟიჟეკის მიხედვით, კორონა ვირუსის ფატალური გავრცელების პირველმიზეზი, სწორედ გლობალური კაპიტალიზმია, რომელიც ეკოლოგიის განადგურებით ცხოველთა და ფრინველთა მთელ მიკროსისტემებს სპობს, რაც შემდეგ ადამიანებს ცხოველური ორგანიზმებიდან წამოსული საშიშელი ვირუსის სახით უბრუნდება. „კაცობრიობის თავს მოწეული სასტიკი, მაგრამ სამართლიანი სასჯელი, დედამიწაზე სიცოცხლის სხვა ფორმების ულმობელი ექსპლואატაციის გამო“ (ჟიჟეკი 2020: 17) დიდი და არაერთგვაროვანი გამოხმაურება მოჰყვა თანამედროვეობის კიდევ ერთი დიდი ფილოსოფოსის იტალიელი ჯორჯო აგამბენის წერილებს, რომელიც თუ ლიტერატურულ ანალოგიას გავყვებით უფრო ბოკაჩოს და კამიუს გზას ადგას და კრიზისის პერიოდში კონკრეტული საზოგადოებების და ადამიანების ქცევას აკვირდება. აგამბენი აკრიტიკებს თანამედროვე ადამიანის მზაობას შესწიროს ყველანაირი ინდივიდუალური თავისუფლება მეცნიერებისა და პოლიტიკის დიქტატს და ჩვენს დროს, როგორც მეცნიერების მიერ რეგულირებულსა და რაციონალიზირებულს აღიქვამს. საინტერესოა, რომ ორივე ფილოსოფოსი მიუხედავად იმისა, რომ ისინი ვირუსის ძალიან განსხვავებულ ასპექტებზე წერენ, ერთ ფუნდამენტურ საკითხზე მაინც თანხმდებიან კორონა ვირუსისგან გამოწვეულმა საგანგებო მდგომარეობამ პოლიტიკური და ეკონომიკური სისტემის, საერთოდ საზოგადოების შესახებ თითქოს მანამდე დაფარული სიმართლე გვაჩვენა. როგორც წინა თავებში განხილული ლიტერატურული ნაწარმოებების მაგალითზე გამოჩნდა ამ ზედაპირზე ამოსული სიმართლის მაინც ერთობ ბუნდოვან და განუსაზღვრელ სფეროში ყველა ავტორი სხვადასხვა ორიენტირს ირჩევს, სხვადასხვა მიმართულებით მოძრაობს. საინტერესოა თუ რომელი მიმართულებით იმოძრავენ თანამედროვე ლიტერატურა, როდესაც ის ნაწარმოებებს კორონა ვირუსის შესახებ შექმნის. სავარაუდოა, რომ გამოჩნდება ნაწარმოებები, რომლებიც ანტიკური მოდელის ფეხდაფეხ (ან იმავე

მთელ მსოფლიოში ძალიან პოპულარულ ჟიჟეკზე დაყრდნობით) დიდი კონტექსტის დახატვას, პოლიტიკისა და ეკონომიკის და-ნაშაულთა აღმოჩენას ეცდება, რათა მერე იქნებ ისიც გვაჩვენოს თუ როგორ უნდა მოვიქცეთ კრიზისის დასრულების შემდეგ. რა თქმა უნდა, გამოჩნდება კონკრეტულ ინდივიდთა ბედ-იღბალზე აგებული ტექსტებიც, რომელნიც პანდემიის ფონზე ადამიანთა სულიერი თუ ფიზიკური მდგომარეობის შესწავლით დაკავდება და რადგან არც ასეთ გლობალურ პანდემიას და არც მასთან ბრძო-ლის თითქმის გლობალურ ერთობას აქამდე ზუსტი ისტორიუ-ლი ანალოგი არ მოეძებნება, გამოჩნდება ალბათ სრულიად ახ-ლებური, მოულოდნელი ლიტერატურული მცდელობებიც, რო-მელთა პროგნოზი და გამოცნობაც შეუძლებელია.

დამოწმებანი:

აგამბენი 2020: აგამბენი ჯ, *კორონა და საზოგადოებრივი ცხოვრება*. Noah Zürher Zeitung, <https://www.nzz.ch/feuilleton/giorgio-agamben-ueber-corona-und-das-leben-im-ausnahmezustand-ld.1599539>

ბოკაჩო 2006: ბოკაჩო ჯ. *დეკამერონი*. თბილისი: გამომცემლობა „ჭერა“, 2016.

კამიუ 2013: კამიუ ა. *შავი ჭირი*. თბილისი: გამომცემლობა „პალიტრა L“, 2013.

ჟიჟეკი 2020: ჟიჟეკი ს. *პანდემია! COVID-19-მა მსოფლიო შემრა*. თბილისი: გამომცემლობა „არტე“, 2020.

სოფოკლე 2017: სოფოკლე. *ოიდიპოს მეფე*. თბილისი: გამომცემლობა „Philos“, 2017.

ქლუგე 2003: ქლუგე ა. *ბიუჰნერის სახელობის პრემიის გადაცემისას წარმოთ-ქმული სიტყვა*. <https://www.deutsheakademie.de/de/auszeichnungen/georg-buechner-preis/alexander-kluge/dankrede>

ჰომეროსი 2015: ჰომეროსი. *ილიადა*. თბილისი: „ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა“. 2015.